

[Начало](#) > ... > [Предприемане На Съдебни Действия](#) > [Правни Системи На ЕС И Държавите Членки](#) [Национални Обикновени Съдилища](#) > [Spain](#)

Национални обикновени съдилища

Съдържание,
предоставено от
Испания

Испания

Член 117 от Конституцията на Испания от 1978 г. гласи, че принципът на единство на съдебната власт е в основата на организацията и дейността на съдилищата. Този принцип е изразен в съществуването на единна съдебна система, съставена от общите съдилища. Съществуват множество съдилища, които разпределят дейността помежду си съгласно критериите за определяне на подсъдността — предмет, цена на иска, лице, функция или територия — тъй като единството на съдебната власт не противоречи на съществуването на различни съдилища с различна компетентност.

Конституцията от 1978 г. утвърждава, че Испания е социална и демократична правова държава, която защитава като най-висши ценности на правната си уредба свободата, правосъдието, равенството и политическия плюрализъм. Раздел VI от Конституцията е посветен на съдебната власт, като член 117 предвижда, че принципът на единство на съдебната власт (*unidad jurisdiccional*) е в основата на организацията и дейността на съдилищата.

Тези принципи са отразени в организацията на съдилищата в Испания и намират израз в наличието на единен корпус от съдии, които формират съдебната система и са независими, несменяеми, отговорни и подчинени единствено на Конституцията и на принципите на правовата държава.

Регламентираните в закона и в международни договори съдилища отговарят изключително за упражняването на правораздавателни правомощия, като постановяват и изпълняват съдебни решения.

Общи съдилища — въведение

Съществуват многобройни съдилища, които разпределят дейността помежду си съгласно различните законови критерии за определяне на подсъдността — предмет, цена на иска, лице, функция или територия — тъй като единството на съдебната власт не противоречи на съществуването на различни съдилища с различна компетентност. Съдилищата упражняват правораздавателните си правомощия изключително в случаите, в които тези правомощия са им дадени по закон.

Органичният закон за съдебната власт, предвиден в член 122 от Конституцията от 1978 г., определя формирането, функционирането и управлението на съдилищата.

Трябва да се прави разграничение между три основни аспекта:

- териториалния аспект;
- едноличния или колективния характер на съдебните състави;
- компетентността.

Териториалният аспект

В съответствие с обяснителния меморандум към Органичния закон 6/1985 от 1 юли 1985 г. за съдебната власт по отношение на съдебните цели държавата е разделена териториално на общини, съдебни райони (*partidos*), региони и автономни области.

Упражняването на съдебните правомощия е възложено на следните съдилища: мирови съдилища (*Juzgados de Paz*), първоинстанционни следствени съдилища (*Juzgados de Primera Instancia e Instrucción*), търговски съдилища (*Juzgados de lo Mercantil*), съдилища, гледащи дела за насилие срещу жени (*Juzgados de Violencia sobre la Mujer*), наказателни съдилища (*Juzgados de lo Penal*), съдилища за състезателни административни производства (*Juzgados de lo Contencioso-Administrativo*), съдилища по социални въпроси (*Juzgados de lo Social*), съдилища за непълнолетни (*Juzgados de Menores*), съдилища със специални задължения в областта на изпълнението на наказанията (*Juzgados de Vigilancia Penitenciaria*), окръжни съдилища (*Audiencias Provinciales*), висши съдилища на автономните области (*Tribunales Superiores de Justicia*), Националният висш съд (*Audiencia Nacional*) и Върховният съд (*Tribunal Supremo*).

Компетентността на Националният висш съд, Върховният съд, централните наказателни съдилища (*Juzgados Centrales de Instrucción*) и централните съдилища за състезателни административни производства (*Juzgados Centrales de lo Contencioso-administrativo*) се простира върху цялата страна.

Едноличен или колективен съдебен състав

Всички съдилища са еднолични с изключение на Върховният съд, Националният висш съд, висшите съдилища и окръжните съдилища.

Върховният съд със седалище в Мадрид е най-висшият съдебен орган в цялата правна система, като е обект на разпоредбите относно конституционните гаранции. Той се състои от председател, председателите на колегиите (*presidentes de sala*) и съдиите (*magistrados*), определени от закона за всяка колегия и отделение на съда.

Върховният съд включва следните колегии:

- Първа: по граждански дела;
- Втора: по наказателни дела;
- Трета: по състезателни административни производства;
- Четвърта: по трудови дела;
- Пета: по военни дела; тази колегия се ръководи от собствено законодателство и в допълнение към него — от Органичния закон за съдебната власт, както и от нормативните разпоредби, които са общи и за останалите колегии на Върховния съд.

Националният висш съд със седалище в Мадрид има компетентност за цялата територия на страната. Той се състои от председател, председателите на колегии и съдиите, определени от закона за всяка колегия и отделение на съда (обжалвания, наказателни дела, състезателни административни производства и трудови дела).

Във всяка автономна област съществува по един висш съд, който е най-високата инстанция на територията на съответната област, без да се засяга компетентността на Върховния съд. Всеки висш съд взема името на съответната автономна област и компетентността му се простира на територията на тази област.

Той е изграден от три колегии: по граждански и наказателни дела, по състезателни административни производства и по трудови дела.

Състои се от председател, който е и председател на колегията по граждански и наказателни дела, от председателите на колегиите и от съдиите, определени от закона за всяка колегия и, където е приложимо, за всяко отделение, което евентуално може да бъде създадено в рамките на колегиите.

Окръжните съдилища са със седалища в окръжните столици, от които заимстват и своето име, а компетентността им като правило се простира на територията на целия окръг. Те се състоят от един председател и двама или повече съдии. Те може да се състоят и от две или повече отделения с един и

същи състав, като в този случай председателят на съда председателства и едно от отделенията.

Те разглеждат граждански и наказателни дела.

Служба на съдилищата (*Oficina Judicial*)

Органичният закон за съдебната власт описва Службата на съдилищата като административна организация, действаща в подкрепа на съдебната дейност на съдиите и съдилищата.

Тя е създадена с цел да подобри ефикасността и ефективността на съдебните органи и прозрачността на съдебните производства, да рационализира решаването на делата и да насърчава сътрудничеството и координацията между службите и звената, които влизат в нейния състав. Поради това създаването на тази служба е в отговор на ангажимента за осигуряване на висококачествена и достъпна обществена услуга, която отговаря на конституционните ценности и е в съответствие с действителните потребности на гражданите.

Това е нов организационен модел, който въвежда модерни техники за управление, основаващи се на комбинация от различни административни звена: звена, осигуряващи пряка подкрепа за съдебни процедури, отговарящи на предишните еднолични съдилища (*juzgados*), които подпомагат съдиите при изпълнение на съдебните им задължения, и общи процесуални услуги, ръководени от съдебни секретари (*Letrados de la Administración de Justicia*), които изпълняват и обработват всички задачи, които не са от строго съдебен характер, като например получаване на документи, обработване на призовки, изпълнение на решения, несъдебни производства, приемане на молби за съдебен процес, известяване на страните, отстраняване на процесуални недостатъци и т.н.

Има три вида общи процесуални услуги:

- обща услуга;
- обща услуга за управление на делата;
- обща услуга по принудително изпълнение.

Компетентност

Освен териториалния аспект пред съдилищата могат да бъдат отнесени различни видове въпроси и проблеми, които се разглеждат от четири вида съдилища:

Граждански съдилища: в допълнение към въпросите, които са от тяхната собствена компетентност, те разглеждат спорове, които не са изрично възложени на друг вид съдилища. Следователно те могат да бъдат определени като общи съдилища.

Наказателни съдилища: наказателните дела и производства трябва да се разглеждат в рамките на наказателноправната система, с изключение на онези, които са от компетентността на военните съдилища. В испанското право обаче граждански иск, произтичащ от престъпно деяние, може да се гледа заедно с наказателното производство. В този случай наказателният съд ще определи подходящото обезщетение, което трябва да се плати за покриване на щетите, нанесени при извършване на престъплението.

Съдилища за състезателни административни производства: в Конституцията е записано, че съдилищата упражняват контрол върху регулаторните правомощия и върху законосъобразността на административните действия, както и върху съответствието на тези административни действия с целите, които ги обосновават. Съдилищата за състезателни административни производства разглеждат законосъобразността на актове на органите на властта, в това число финансови иски, предявени срещу тях. Причината за това е, че съгласно законодателството физическите лица имат право на обезщетение за евентуални вреди, които може да са понесли по отношение на тяхна собственост и права, с изключение на случаи на непреодолима сила, при условие че вредите са следствие от работата на публични служби.

Съдилища по социални въпроси: разглеждат иски, предявени в сферата на социалното право, както по индивидуални, така и по колективни спорове, също както и иски, свързани със социалната сигурност или иски срещу държавата, когато тя носи отговорност съгласно трудовото законодателство.

Освен тези четири вида съдилища в Испания има и военни съдилища.

Военните съдилища са изключение от принципа на единството на съдебната власт.

Конституцията определя регулаторните принципи на правораздавателната дейност и предвижда единството на съдебната система на държавата. Организацията и функционирането на военните съдилища, които са част от съдебната система на държавата, се основават на принципа на единство на съдебната власт. Те правораздават строго във военната сфера и, когато е приложимо, разглеждат въпроси, възникващи при обявяването на извънредно положение в съответствие с Конституцията и разпоредбите на наказателните, процесуалните и дисциплинарните военни закони.

Компетентността на военните съдилища в мирно време се ограничава строго в рамките на военната сфера, като се разглеждат дела, свързани с деяния, квалифицирани като престъпления съгласно военно-наказателния кодекс, като на тях са подсъдни всякакъв вид нарушения в редовете на разположени зад граница контингенти. По време на война Органичният закон 4/1987 за компетентността и организацията на военните съдилища позволява промяна в обхвата, въпреки че решението трябва да бъде взето от парламента (*Cortes Generales*) или от правителството, ако то е получило съответните правомощия.

В гражданската система военните съдилища отговарят за подготовката на производства за наследяване при наличие или отсъствие на завещание в случаите на военнослужещи, които по време на война са загинали в битка или в морето, като се ограничават до предоставяне на основна помощ, за да се даде възможност за погребване на починалото лице и да се направи опис и временно да се подсигури имуществото на лицето, като винаги се информира компетентният граждански съдебен орган.

Военните съдилища са съставени от професионални военнослужещи от редовете на въоръжените сили и от представители на Министерството на отбраната.

Системата на военните съдилища включва: териториални военни съдилища (*Juzgados Togados Territoriales*), централни военни съдилища (*Juzgados Togados Centrales*), висши териториални военни съдилища (*Tribunales Militares Territoriales*) и Централния военен съд (*Tribunal Militar Central*). Най-висшестоящата съдебна инстанция във военното съдопроизводство обаче е Пета колегия на Върховния съд.

Централният военен съд е със седалище в Мадрид и има компетентност за цялата територия на страната. Той представлява централизиран съд за гледане на дела, които са определени за него съгласно Органичен закон 4/1987 от 15 юли 1987 г. за компетентността и организацията на военните съдилища.

Териториалните военни съдилища отговарят за разследванията по попадащи в тяхната компетентност военни наказателни производства, докато разглеждането на тези производства се осъществява от съответния висш териториален военен съд; териториалните военни съдилища също така упражняват надзор над изпълнението на наказанията във връзка с военните места за лишаване от свобода и настанените там лица, наред с други функции.

Създаването на военна колегия в рамките на Върховния съд, която от гледна точка на процедурите и статута на членовете си се подчинява на същите нормативни актове като останалите колегии, означава, че е налице върховно единство на двете съдебни структури, съставляващи съдебната система на държавата.

В тази колегия влизат съдии както от общите, така и от военните съдилища, което гарантира балансиране на съдебното производство на най-високо равнище: колегията обикновено разглежда касационни жалби и искания за преразглеждане, въпреки че може да притежава компетентност по определени случаи, включващи лица, които са на висши военни длъжности.

В Испания не съществува извънредно съдопроизводство; в рамките на горепосочената съдебна система обаче са създадени специализирани съдилища, които разглеждат специални въпроси, например съдилища, гледащи дела за насилие срещу жени, съдилища със специални задължения в областта на изпълнението на наказанията и съдилища за непълнолетни. Това са общи съдилища, които обаче са

специализирани в определена област. За повече информация разгледайте информационния лист за специализираните съдилища в Испания.

В направения по-долу анализ на четирите вида съдилища в Испания ще разгледаме компетентността на различните съдилища.

Гражданскоправна система

Компетентността в гражданскоправната система е разпределена между Първа колегия на Върховния съд (*Sala I del Tribunal Supremo*), колегията по граждански и наказателни дела на висшите съдилища (*Sala de lo Civil y Penal de los Tribunales Superiores de Justicia*), гражданските отделения на окръжните съдилища (*Secciones Civiles de las Audiencias Provinciales*), първоинстанционните съдилища (*Juzgados de Primera Instancia*), мировите съдилища и определени специализирани съдилища (съдилища по семейни въпроси (*Juzgados de Familia*), търговски съдилища, съдилища за марката на Общността (*Juzgados de Marca Comunitaria*), съдилища, гледащи дела за насилие срещу жени).

Търговските съдилища, съдилищата за марката на Общността и съдилищата, гледащи дела за насилие срещу жени, се разглеждат подробно в информационния лист за специализираните съдилища в Испания.

Наказателноправна система

Компетентността в наказателноправната система е разпределена между Втора колегия на Върховния съд (*Sala 2ª del Tribunal Supremo*), наказателната колегия на Националния висш съд (*Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional*), колегията по граждански и наказателни дела на висшите съдилища (*Sala de lo Civil y Penal de los Tribunales Superiores de Justicia*), наказателните отделения на окръжните съдилища (*Secciones Penales de las Audiencias Provinciales*), наказателните съдилища, местните наказателни съдилища (*Juzgados de Instrucción*), съдилищата за непълнолетни, съдилищата със специални задължения в областта на изпълнението на наказанията, съдилищата, гледащи дела за насилие срещу жени, и мировите съдилища.

Съдилищата за непълнолетни, съдилищата със специални задължения в областта на изпълнението на наказанията и съдилищата, гледащи дела за насилие срещу жени, се разглеждат подробно в информационния лист за специализираните съдилища в Испания.

Административноправна система

Съдилищата, които разполагат с компетентност в административноправната система, са Трета колегия на Върховния съд (*Sala 3ª del Tribunal Supremo*), колегията за състезателни административни производства на Националния висш съд (*Sala de lo Contencioso-Administrativo de la Audiencia Nacional*), колегията за състезателни административни производства на висшите съдилища (*Sala de lo Contencioso-Administrativo de los Tribunales Superiores de Justicia*), централните съдилища за състезателни административни производства и съдилищата за състезателни административни производства.

Социалноправна и трудовоправна система

Социалноправната и трудовоправната система включва Четвърта колегия на Върховния съд (*Sala 4ª del Tribunal Supremo*), колегията по трудови дела на Националния висш съд (*Sala de lo Social de la Audiencia Nacional*), колегията по трудови дела на висшите съдилища (*Sala de lo Social de los Tribunales Superiores de Justicia*) и съдилищата по социални въпроси.

Компетентностите на всички горепосочени съдилища са определени в [Органичният закон за съдебната власт](#).

Връзки по темата

[Генерален съвет на съдебната власт \(Consejo General del Poder Judicial\)](#)

[Органичен закон за съдебната власт](#)

■ Последна актуализация: 17/01/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.